

قال رسول الله ﷺ :

من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليحسن إلى جاره

هر كيم الله و قيامته ايمان گتيرسه، قونشوسونا ياخشيليق انلر .

نهج الفساحه

اؤزو بيلدن ياخشيليق

سومر جانلر امان قوراماسلار

اؤزو بيلدن ياخشيليق

مؤلف : محمد كهرمان قزاملق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اۋزو بىلن ياخشىدى

سرشناسه : کامران قراملکی، صمد، ۱۳۵۶ -
 عنوان و نام پدیدآور : اوزو بیلن یاخشیدی / صمد کامران قراملکی.
 مشخصات نشر : تبریز: انتشارات نباتی، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری : ۶۴ص:؛ ۱۲×۱۷س.م.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۸۱-۰۸-۶ :
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : ترکی.
 موضوع : داستان‌های کوتاه ترکی -- ایران -- قرن ۱۴
 موضوع : داستان‌های اخلاقی -- قرن ۱۴
 رده بندی کنگره : ۸۱۳۹۲ الف ۱۸۵/ک PL۳۱۴
 رده بندی دیویی : ۸۹۴/۳۶۱۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۳۶۹۳۲۴

عنوان: اوزو بیلن یاخشیدی

مؤلف: صمد کامران قراملکی

قطع: جیبی

ناشر: نباتی

تعداد صفحه: ۶۴ صفحه

چاپ اول: ۱۳۹۲

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۸۱-۰۸-۶

قیمت : ۱۵۰۰۰ ریال

مرکز فروش: تبریز- مجتمع تجاری استاد شهریار پلاک ۴۶

تلفن: ۵۵۴۷۵۱۰

فهرست:

صفحه	عنوان
۸	حضرت یونس (ع)
۱۶	اؤزو بیلن یاخشیدی
۲۰	بو فانی دنیادا گئچینیب گئدریک!
۲۶	قونشونون شکایتی
۳۲	ادب-ارکان و معاشرت آدابی
۵۳	قیرمیزی و نارینجی
۵۹	تمثیل لر

مقدمه:

اخلاق و معنویات، انسانین آن باهالی وارلیغی ساییلیر و بو مسألہ نین او قدر اہمیتی وار کی پیغمبریمیز حضرت رسول اکرم (ص) شریفہ حدیثدہ بویورور: «إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ» من اخلاقی کرامت لرینی اویرتمک و کامل لتمک اوچون

مبعوث اولدوم. کنزالعمال، ج ۱۳، ص ۱۵۱، ح ۳۶۴۷۲

بو آرادا قونشو حقی چوخ دقته لایقدیر. نئجه کی پیغمبریمیز (ص) بویوروب: جبرئیل منه قونشو

حقینده او قدر سفارش ائله‌دی کی آز قالا
دئیردیم بس قونشو دا انساندان ارث آپارار.
بو اثرده حکایه و ناغیل قالیبیندا اخلاقی
دیرلری اویرتمگه چالیشمیشیق. انشاءالله کی
بو ایشده و بو یولدا ثمره‌لی و فایدالی اولار.

صمد کامران قراملکی - تبریز ۱۳۹۲

حضرت یونس (ع)

یونس علیہ السلام، الله تعالی طرفیندن
«آسور» مدینتی مرکز لریندن «نینوا»
اهالی سینی دوز یولا دعوت اوچون مأمور
اولموشدو.

نینوالی لار شرّ و فساد ایچینده اولدوقلاری
اوچون الله-ین گؤندر دیگی نین سؤزلرینه
باخمیر دیلار. حضرت یونس، جماعتین سؤزه
باخمادیغی اوچون چوخ ناراحت اولدو و الله

تعالی نین اجازہ سی اولمادان اورانی ترک ائدیب
قاچدی. شہردن اوزاقلاشیب ساحلہ یئتیشدی.
اوردا مسافر ایله دولو بیر گمی گوردو. او دا
کرایہ سینی وئریب گمی یه میندی.

گمی دریانین اورتاسینا چاتاندا فیرتینا
قالخدی و دالغالار چوخالماغا باشلادی.
دالغالار او قدر بویوک ایدیلر کی آز قالا
گمی سویا باتاجاق ایدی. گمیچی لر ال-
آیاغا دوشدولر و گمینی یونگونلتمک

اۋچون آغىر شئىلىرى سويا آتماغا
باشلا دىلار. او ائنادا حضرت يونس گمى نىن
آشاغىسىندا يوخلا مىشدى. كاپىتان اونو
طوفاندا ن خبردار ائله يىب دئدى: «الله-ىنا
دعا ائله بىزى هلاك ائله مه سىن». گمىده كىلر
دئدىلر: «بو فلاكت كىمه گۆره بىزىم باشىمىزا
گلدى؟ بونو بىلمك اوچون آرامىزدا پوشك
آتاق. هر كىمىن آدى چىخسا بىلرىك كى بو

فلاکت اونا گۆره اولوب». پوشک، حضرت یونسین آدینا دوشدو.

جماعت اونون هاردان گلیب نه ایش صاحبی اولدوغونو سوروشدولار.

حضرت یونس، باشینا گلن احوالاتی اونلارا دانیشدی. گمیده کیلر اونو دانلادیلار کی نیه جماعتی هدایت ائله مکدن یورولوب قاچیبسان؟ ایندی بو دنیزین دورولماسی اوچون سنه نه ائدک؟

حضرت یونس دئدی: «منی دنیزه آتین،
چونکی بو فیرتینا منه گۆره اولوب».

آداملار حضرت یونسی سویا آتماق
ایسته مه دیلر و چالیشدیلار گمینی قورویا
طرف آپارسینلار آما موفق اولمادیلار.
نهایتده گمی نین قورتولماسی اوچون حضرت
یونسی اۋز رضایتی ایله سویا آتدیلار.
دنیزین سویو درحال دورولدو و فیرتینا

یاتدی. بؤیوک بیر بالیق، الله تعالی نین امری ایله حضرت یونسی اوتدو.

حضرت یونس بالیغین قارنیندا ائله دیگی خطادان، جماعتین هدایتیندن اومیدینی کسیب الله-دان اجازه سیز اونلاری ترک ائله دیگی اوچون توبه ائلیردی و الله-دان باغیشلانماق ایستیردی:

- «ای الله! سندن سونرا اله یوخدو، عبادت فقط سنین اوچوندو، البته من حدینی

آشانلاردان اولدوم. منە بىر دە فرصت وئر
گئىدىب وظيفه مى يئرینه يئتيرىم».

حضرت يونس اوج گون اوج گئجه باليغين
قارنيدا ريينه يالواردى و باغيشلانماق ايستهدى.

باليق حضرت يونسى دنيز قيراغينا آتاند، او
حضرت حالسيز و يورغون ايدى. الله-ين اذنى

ايله اوردا بىر قاباق بوتاسى عمله گلدى و
كؤلگه سيني اونون اوستونه سالىدى. اوردا

استراحت ائدیپ اؤزونه گلندن سونرا تازادان
قاچدیغی ملّتی نین هدایتینه مأمور اولدو.
حضرت یونس نینوایا قاییدیپ انسانلاری
حق یولا و دوز یولا دعوت ائله‌دی. اونلار
دا بو دفعه هدایت اولوب الله-ا ایمان
گتیردیله و گناه ائله‌مه‌دیله.

اۋزو بیلن یاخشیدی

قوجا کیشی نین آتی چۆلده ایتیر. قونشولار
گلیب اونا اورک وئرمک اوچون دئییر:
«حیف اولدو یاخشی آت ایدی ای کاش
ایتمه بیدی».

قوجا کیشی دئییر:

«شکر اولسون، الله بیلن یاخشیدی، بلکه بو
صلاح ایدی».

بیر مدّت سونرا کیشی نین آتی نئچه وحشی
آت ایله بیرلیکده قاییدیر.

قونشولار بو دفعه سئوینجک گلیب تبریک
دئییرلر کی نه یاخشی اولدو !

یئنه قوجا جواب وئیریر: «شکر اولسون،
اؤزو بیلن یاخشیدی».

بیر مدّت سونرا قوجانین اوغلو آتلاری
اهلی لشدیرنده بیخیلیب قیچی سینیر.

قونشولار گلیب تسلی وئریب دئییرلر: «نه

پیس اولدو کاش اوغلونون قیچی
سینماییدی!»

قوجا جواب وئریر: «شکر اولسون، پیس-
یاخشینی بیز بیلمه ریک، الله بیلن یاخشیدی».
بیر گون سونرا، ظالم حاکم قوشونونا عسکر
بیغماق اوچون کنده آدام گوئدریر. بوتون
جوانلاری آپاریرلار آما قوجانین اوغلونو،
آیاغی سینیق اولدوغو اوچون، آپارمیرلار.

* حادثه لرین هانسی نین یاخشی و
هانسی نین پیس اولدوغونو بیز بیلمیریک،
اونا گوره همیشه الله-ا شکر ائتمه لی بیک.

بو فانی دنیادا گئچنیب گئدریک !

بیر یای گونو نچه نفر دوست دولانماق
اوچون سو قیراغینا گئدیرلر. سو بویوندا
دولانارکن اوزاقدا دره نین ایچینده بیر آدام
گورورلر. آدام عجیب-غریب ایشلر
گوروردو. شالوارینی دیزلرینه قدر
چیرمالاییب الینده بیر شئیلر توخوردو آیری
طرفدن باشی نین اوستونده بیر زینقیروو
باغلامیشدی و باشینی تئز-تئز توولاییردی.
بیر آز داها یاخینلاشاندا گوردولر کی آدام
بئلینده بیر نئهره چالخالیر آغزیندا دا بیر

شئیلر اوخور. آداما سلام وئردیلر. آدام
سلاملارینی آلدی.

اونلارین بیر سوروشور:

- «ایشین آواند اولسون. باغیشلا

سوروشماسام اولمور. دره نین ایچینده دورمادان

بیر او یانا بیر بو یانا نه ائدیرسن بئله؟»

آدام جواب وئریر:

- «هئچ، نه ائلیه جاغام؛ بیزیم کندین

مسجدی نین فرشلیری یومالی ایدیلر. آخوند

بیر نفری اونلاری یوماق اوچون

آختاریردی. ای من ده بئکاریدیم. گوردویوز

کیمی فرشلری یوورام. آخوند دا بیر نئچه
تومن وئرر، نه ائله ماق اولار بو فانی دنیا دا
گئچینیب گئدریک دا».

بو سفر او بیرى سوروشدو:

- «بو باشین اوستونده توولادیغین زینقیروو
نه دیر؟»

- «آ ! اونو دئییرسن؟ بیزیم قونشونون
پخله لیغی بو دره نین آخرینده دی. قونشوموز
شهره گئندنه مندن اورا گؤز-قولاق
اولماغیمی ایسته میشدی. من ده بئکارام دا !
زینقروو سسلندیقجا قارقالار پخله لره یاخین

گتْمیرلر. قونشو دا صباح بیچین وقتی بیر -
ایکی کیلو پخله وئرر منه. نه ائتمک اولار
بو فانی دنیا دا گتچینیب گئدریک دا».

بو سفر آیرسی تعجبله سوروشدو:

- «به او الینده کی نه دیر؟»

- «بونو دئیرسن؟ بیزیم قونشونون اوغلو
خدمته گتْمیشدی چو خدانیدی مندن بیر
شال ایسته میشدی. من ده یاخشی توخویا
بیلیرم بوردا دا بئکار دورماق یئرینه اونو دا
توخویارام. بیر-ایکی مین تومن آلسام الیمه

یاپیشار؟ نه ائله ماق اولار بو فانی دنیا دا
گنجینیب گئدریک دا».

بیری یئنه دایانانماییب دئییر:

- «چیگنینه کی نئهره نی سوروشماق لازم
دئییل، اونو آنلادیق آما سنین آغزین دا بوش
دورموردو، بیر شئیلر اوخوردون!»
آدام بو سفر دئییر:

- «من یاخشی قرآن اوخویا بیلیرم. نئچه
دفعه ده ختم ائله میشم. یاسین سوره سینی
ازبردن باشاریرام. بیر مدّت اول
قونشوموزون دده سی اولموشدو. مندن

دده سی اوچون یاسین اوخوماغیمی
ایسته میشدی. من ده بوردا بئکار دورموشام.
دئدیم اونو دا اوخویوم. هر حالدا قونشو دا
بیزی گؤرر. نه ائله ماق اولار بو فانی دنیا دا
گئچینیب گئدریک دا».

قونشونون شکایتی

بیر نفر رسول اکرمین (ص) حضورونا گلیب

قونشوسوندان شکایت ائدیب دئییر:

- «قونشوم منی اذیت ائلیر و هر نه قدر اوندان

ایستیرم کی ائله مه سین، حسابا قویمور».

پیغمبر بویورور: «صبر و تحمل ائله بلکه

انشاءالله یولا گلدی و اذیت ائله مه دی».

بیر مدّت سونرا یئنه شکایتہ گلیر کی قونشو
هله اذیتہ ادامه وئریر. پیغمبر بو دفعه ده
اونون صبر و تحمل ائله مه سینی ایستیر.
اوچونجو دفعه گلیر: «یا رسول الله، منیم
قونشوم همان رفتارلارینا ادامه وئریر، الیندن
گلنی اسیرگه میر.»

بو دفعه پیغمبر اونا بویورور: «کوچه نین
جمعیتلی اولان گون جمعه گونو، ائو
اشیالارینی ائشیگه چیخار، یولدان گئچنلر

سوروشسالار کی نه ایش گورورسن؟ نیه
وسایلی ائشیگه تۆکوبسن؟ جواب وئر کی
پیس قونشونون الیندن».

شکایتچی پیغمبر بویوران ایشی گورور.
اذیت ائدن قونشو بو وضعیتی گورنده، گلیب
قونشوسوندان عذر ایسته بیر و اونا یالواریر
کی وسایلینی ائوینه داشیسین و سۆز وئریر
بیر داها اونو اذیت ائله مه سین. کافی . ج ۲، ص

گوره سن هانسی ایشلر قونشونو اذیت
ائله مک ساییلیر؟

آشاغیداکی ایشلره قونشونو اذیت ائله مک
دئیرلر و یاخشی قونشو هئچ وقت بو
ایشلری گورمز:

* های-کوی و سس ایله قونشونو اذیت
ائله مک!

* قونشونون یولو اوستونده ماشین
ساخلاماق و اونون یولونو باغلاماق!

* كوچەدە و قاپى آغزىندا اوتورۇب گلن -

گئدىنى گۇدمك !

* مشترك يئرلره صاحب چىخماق و

اونلاردان خصوصى استفاده ائله مك مثلاً

آپارتماندا پله يولونا وسایل قويماق !

* اود و يا سيگار توستوسو ايله قونشونو

اذيت ائله مك !

* زيبيل و آشغالى قاپى و كوچه يه قويماق !

* كوچهدهكى آغاجلارى سىنديرماق !

* بوش یٲره سیگنال چالماق !

یاخشی قونشو بو ایشلرین هئچ بیرینی

ائله مز.

ادب-ارکان و معاشرت آدابی

علی گیلین معلمری اونلاردان ادب-ارکان و معاشرت آدابی باره سینده انشاء یازماقلارینی ایسته میشدی. او دا همیشه تایی انشاء سینی یازماق اوچون دفتر-قلم گوئتوروب ایشه باشلادی. علی اول سؤالی آتاسیندان سوروشدو: «آتا جان ادب-ارکان و معاشرت آدابی یعنی نه منه؟»

آتاسی الینده کی کتابی میزین اوستونه قویوب دئییر:

- «علی جان! ادب-ارکان و یا همان معاشرت آدابی، انسانلارین بیر-بیری اینن

نئجه رفتار ائله مه سی و نئجه
دانی شماسیدی. مثلاً قوناق گئدی بیر
اوتاغا داخل اولاندا انسان نه ائله مه لیدی؟
نه جور سلام وئرمه لی و نه دئمه لیدی. یا
مثلاً تلفونو گوئورنده اولده نه دئماق
لازیمدی؟ بونلارین هامی سینا ادب-ارکان و
معاشرت آدابی دئیرلر».

- «آتا جان! ادب-ارکانلی اولماق اوچون
هانسی ایشلری گوئورماق لازمدی؟»

آتا گولومسه نیب دئدی: «اردملی اوغوم! هر
یئرین و موقعیت اؤزونه مخصوص ادب-
ارکانی وار. مثلاً گوئوروشوب سلام وئرمه یین،

سوفره باشیندا اوتوروب غذا یئماغین، اتوبوسا
منیماغین و قوناق گئتماغین هرهسی نین
اۋزونه مخصوص ادب-ارکانی وار.»

علی آتاسیندان سونرا آناسی، بؤیوک آناسی،
بؤیوک آتاسی، دایسی، عمهسی و
عمی لریندن ده انشاءسینی یازماغا کؤمک
آلدی. او حتی اینترنت و نئچه کتابدان دا
معلومات ییغدی.

معلم اوشاقلارا باخیب دئدی: «علی گل
انشاءنی اوخو!»

علی بیر هفته زحمت چکیب یازدیغی
انشاءنی اوخوماق اوچون تخته قاباغینا
گئدیب باشلادی:

باغیشلایان الله-ین آدی ایله

انسانلار، بیر-بیرلرینه احترام قویوب
حقلرینی دوزگون رعایت ائله مک اوچون،
مختلف یئرلرده و موقعیتده بللی رفتارلار
ائله ییب مخصوص سؤزلر دانیشمالدیلار. بو
سؤزلر و رفتارلارا ادب-ارکان دئییلر. هر
یئرین و موقعیتین اؤزونه مخصوص ادب-

ارکانی وار کی اونلاری بیلیمک هر انسانا
واجبدير. مثلاً سلام وئرمگین، سوفره نین،
جمعه دانیشماغین، اتوبوسون، خیاباندا یول
گتتمگین، آپارتماندا یاشاماغین و . . هر
بیری نین بیر سئری ادب-ارکانی وار کی
آشاغیدا ساییلیر:

سلام وئرمک ادب-ارکانی:

۱. بیر تانیشا توش گلنده همیشه اول سیز
سلام وئرمک مخصوصاً سیز کیچیک اولساز.

۲. سلام وئرنده گولومسه نیب مقابل طرفین اوزونه باخین.

۳. جمع ایچینه داخل اولاندا، ائله سلام وئرین کی هامی ائشیتسین. هامی ایله ال وئرمک لازم دئییل.

۴. هئچ وقت الجک و یا یاش ال ایله، ال وئرمه یین. الیز یاش اولسا قولوزو اوزاتما یین، یاخشی اولار ال وئرمه ییب الیزین یاش اولدوغونا گوره عذر ایستیه سیز.

۵. ال وئرمك اوچون اولده بۇيوكلر اللرىنى
اوزاتماليدىلار. كيچىك هئچ وقت بۇيوكدن
اول الينى اوزاتماماليدير.

۶. عمومى يئرده دوستوز اوزاقدان سيزه
طرف گلسه لازم دئييل اوجادان قيشقيراراق
سلام وئره سيز ياخشى اولار ياخينلاشيب
اۋزگه يه مزاحم اولمادان كئف -
احوال لاشاسيز.

۴۰..... اخلاق حکایه لری

۷. سلام وئرنده کلمه لردن استفاده ائله یین.

باش و ال حرکتلری ایله سلام وئرمک بیر

جور احترامسزلیق ساییلار. مگر سلام

وئردیگیز شخص اوزاقددا اولا.

سوفره ادب-ارکانی:

۱. بؤیوکلر سوفره نین یوخاری باشیندا و

کیچیکلر آشاغی باشیندا اوتورمالیدیلا.

۲. سوفره باشیندا ممکن قدر کیچیک

اوتورماق لازمدیر.

۳. یئمگی الله آدی ایله باشلايين و غذانی
آغزی باغلی و سس سیز چئینه یین.

۴. ایچمه لی ایچمه میشدن اول لیواندا یاغ اثری
قالماسی اوچون دوداقلاریزی دستمال ایله
تمیزله یین.

۵. ائو صاحبی هامیدان اول یئمگه باشلامالی
و هامیدان آخر یئمکدن ال چکمه لیدیر.

۶. غذانی، یئه ییلدیگیز قدر و یا آز چکین.
غذاین بوشقابدا آرتیق قالماسی یاخشی دئیل.

۷. سوفره باشیندا باش داراماق، بدنی قاشیماق

کیمی ایشلر گؤرمه‌یین. آسقیریب و یا

اؤسکورمگه مجبور اولساز حتماً آغزیزا

دستمال توتون.

۸. دیشیزده بیر شئی قالیرسا، اونو

چیخارماق اوچون عذر ایسته‌ییب ال یویان

یئره گئدین.

۹. تىكەلرېزى كىچىك گۆتورون و غذانى

آرام يئىن. تىلمىك ائو صاحىنە

احترامسىزلىق سايىلار.

۱۰. يىمىك قورتولاندىن سونرا اللە-ا شىكر

ائىدىن و ائو صاحىندىن و آشچىدان تشىكر

ائىدىن.

جمعه دانىشماق ادب-اركانى:

۱. هئىچ وقت چوخ اوجادان دانىشمايىن.

۲. فقط اؤزوز دانیشمایین، او بیرسیلره ده
دانیشماق امکانی وئرین و اونلارا قولاق
آسین. نظرلرینی سوروشماق اونلارا احترام
قویماق معناسیندادیر.

۳. دانیشاندا آغزیزدا ساققیز و یا یئمهللی بیر
شئی اولماسین.

۴. هئچ کسین سؤزونو اجازه سیز کسمه یین.
بو، احترام سیزلیغین آخر حدی دیر.

۵. دانىشىقلاردا غىيىت ائتمە يىن و ھىچ كسىن
شخصىتىنە توخونمايىن. نظرلرىنى قبول
ائلمەسز دە چوخ احتراملا بيان ائدىن.
۶. سۆزۇ آغزىزدا پىشىرمە مېش دانىشمايىن.
اولا بىلر دئدىگىز سۆز، بىرى نىن قلىبنە گلە.
۷. تخصص صاحى اولما دىغىز ساحە دە
دانىشمايىن. معناسىنى بىلمە دىگىز كلمە لردن
استفادە ائلمە يىن.

۸. غریبه‌لر یانیندا تانیشلاریزا داها آرتیق احترام قویون. بئله‌لیکله سیزین و تانیسیزین مقامی داها یوخاری اولار.

۹. جمع ایچینده تلفونا جواب وئرمک مجبوریتینده قالساز، باشاردیغیز قدر قیسا و آرام دانیشین.

۱۰. بیر ایشدن انتقادیز اولسا و یا گولمه‌لی بیر حادثه تعریفله‌مک ایسته‌سز، آد گتیرمه‌سز یاخشی اولار. سؤزو اوزه دئمکله

حياسىزلىغىن فرقى وار، اونا گۆره هر سۆزو
آچىق دئىمك دوزگون ايش دئىيل.

۱۱. جمع ايچينه بۆيوك داخل اولاندا اونون
آياغينا دورون.

۱۲. او بيريلرين حضوروندا سيگار چكمك
اونلارا بۆيوك احترامسىزلىق ساييلير.
اتوبوس ادب-اركانى:

۱. اتوبوسا ميننده بۆيوكلىرى مقدم ائله مك
لازمدير.

۴۸..... اخلاق حکایه لری

۲. اتوبوسدا اوجا دانیشماق و تلفون ایله
دانیشماق یاخشی ایش دئییل.

۳. بؤیوکلره یئر وئرمک ادب و کمال
علامتی دیر.

۴. اتوبوسو تمیز و ساغلام ساخلاماق
لازم دیر.

۵. بیرینین ظاهری نظریمیزه عجیب گلسه
گۆزلریمیزی اونا زیلله مک ادبسیزلیک اولار.

۶. شوڧر و اونون شاڧردى جماعت ايله ادبلى دانىشماليدىلار.

۷. اتوبوسا ميننده اوستوموزدن تمىزلىك و عطر ايىي گلمله ليدير. اونا گۈره گوندوزلر سارىمساق كىمى ايىلى غذا يئمەك لازمدير.

پيادا گتتمك ادب-اركانى:

۱. پيادا يول گتدنده ساغ الدن يئريمك ياخشى اولار.

۵۰..... اخلاق حکایه لری

۲. یئره زیبیل و آغیز سویو آتماق ادبسیزلیگین
آخریدیر.

۳. حرکت مسیرینی بیردن و غفلتاً
دیشمه یین. باخمامیش دؤنمه یین.

۴. توکاندان و یا ماشیندان چیخاندا یولدان
گئچنلری نظرده آلماق لازمدیر. اؤزوزو
اونلارین قباغینا آتما یین.

۵. دوروب توكانا باخاندا و يا بىرى ايله
دانشاندا، يولون وسطينده دورماق ياخشى
دئىيل.

آپارتماندا ياشاماق ادب-اركانى:

۱. ائودن ائشىگه چىخاندا مناسب پالتار گئىمكى
لازمدير. مثلاً آپارتماندا سالونا چىخاندا آلت
پالتار ايله چىخماق ادبسىزلىك اولار.
۲. پله يولونو تمىز ساخلاماق لازمدير.

۳. پله لرده گئت-گل ائدنده باشاردیغیز قدر

سس سیز اولون.

۴. مشترک یئرلرده تعمیر لازم اولسا، هامی

ال بیر اولوب بیرلیکده اونو تعمیر

ائله مه لیدیلر.

۵. آپارتمان محوطه سی نین تمیزلیگی و

گؤزل لیگینه دقت ائله مه لیسیز.

۶. آپارتماندا فرش توخوماق کیمی سسلی

ایشلر گؤرمک اولماز.

على انشاءسىنى قورتاراندىن سونرا اوشاقلار
اونا آل چالدىلار.

معلمده على يه بو گۈزل انشاءنى يازماغا
گۈره اعلا نمره وئريب آفرين دئدى.

قیرمیزی و نارینجی

قدیم زمانلار، قیرمیزی و نارینجی آدیندا
ایکی خوروز واریدی. اونلار عمی اوغلو
ایدیلر آما بیر-بیرلرینی اصلاً سئومزدیلر.
اونلارین بابادان قالمیش بیر انجیر
آغاجلاری واریدی کی همیشه اونون
اوستونده ساواشاردیلار. انجیر آغاجی نین
چوخ دادلی و شیرین انجیرلری اولاردی.
اونلارین هر بیر انجیرلری فقط اؤزو

اۋچون اىستىردى و او بىرىسىنە وئرمگە
راضى اولموردو. هر ايل انجىرلر
يئتىشىدىكى وقت آغاجىن دىيىندە داىانىب
اونلارى يىمگە حاضرلاشاردىلار. قىرمىزى
ايله نارىنجى سحر دن آخشاما قدر گۈزلىرىنى
انجىرلرە زىللە يىب اصلاً گۈز دە
قىرپمازدىلار.

بىر گون قىرمىزى نارىنجى يە بئله دئىير: «بو
گون بو آغاجىن تكليفى بللى اولمالىدى! بو

آغاج منیمدی و سنین اونون یانیندا دورماغا
حقین یوخدی». نارینجی جواب وئریر:
«هاردان سنین اولدو؟ حقه دورسان بو آغاج
منیمدی. سن اوندان اوزاق دورمالیسان!»
بئله لیکله ایکی عمی اوغلو دعویا باشلاییر.
اونلارین سسینی ائشیدن او بیری تو یوق-
خوروزلار اطرافلارینا بیغیشیرلار و اونلاری
تاماشا ائله مگه باشلاییرلار. باشلاری ائله
دعویا قاریشمیشدی کی انجیر آغاجیندان

چوخ اوزاقلاشدیقلارینی اصلاً بیلمه میشدیلر.
آخرده «سنین آغاجین دئیل منیم
آغاجیمدیر» دئمک دعواسیندان یورولوب
چمنلرین اوستونه اوزانمیشدیلا کی بیردن-
بیره انجیر آغاجی یادلارینا دوشوب قاچا-
قاچا اونون یانینا گلیرلر.

ایکیسی ده بیرلیکده قیشقیردیلا: «آ آ . . انجیر
آغاجینین باشینا نه گلیب؟» گۆزلرینه اینانا
بیلمیردیلا.

انجیر آغاجینا نه اولموشدو؟ اونلار «سنین
آغاجین دئیل منیم آغاجیمدیر» دعواسینی
ائله‌ینده، آغاجدان موغایات اولماغی یاددان
چیخارتمیشدی‌لار و او بیر تویوق-خوروزلار
گلیب بوتون انجیرلری یئمیشدی‌لر. آغاجدا بیر
دنده انجیر قالمامیشدی.

قیرمیزی و نارینجی، آغاجین یانیندا اوتوروب
ای وای-آخ وای ائله‌یب دوشونوردولر.
قیرمیزی دندی: «کاش انجیرلری بیرلیقددا

بؤلوشوب یئیہ ایدیک، حیف او دادلی شیرین
انجیرلره». نارینجی جواب وئردی: «کاش، آما
نه ائله ماق اولار کی آرتیق گئج اولوب و
هامیسینی یئیبلر. آما اولسون، گل بوندان
سونرا دوست اولاق و هر زادیمیز پایلاشاق،
دوستلاریمیزا دا وئراق». قیرمیزی جواب
وئردی: «بلی دوز دئییرسن». سونرا بیر-
بیرلریندن عذر ایسته ییب قوجاقلاشیب
اۋپوشدولر.

تمثیل لر

ایکی خوروز

ایکی خوروز بیر-بیریله دؤیوشور. مغلوب
اولان قاجیب خلوت بیر یئرده گیزلنیر. غالب
خوروز اوجا حصارین باشینا چیخیب وار
قوه سی ایله بانلاماغا باشلیر. اؤزونون غالب
گلدیگی ایله اؤیونور.

مغرور خوروزو قارتال گۈرور. درحال
حصارین اوستونه داش کیمی دوشوب
خوروزو جایناغینا آلیب هوایا قالخیر.

ایت و قیش

قیش اولاندا ایت دئیر: «یاز اولاندا اۋزومه
بیر چول توخویایدیم». ائله کی یای گلیر،
ایت تنبل لشیب دئیر: «ائه، کیم آریب کیم
توخویاجاق؟»

دووشان و قویو

سوسوزلوغوندان یانان بیر دووشان سو
ایچمکدن اؤترو اؤزونو سو قویوسونا آتیر.
دویونجا سو ایچندن سونرا قویودان چیخماق
ایستیر، آما باجارمیر. غم دریاسینا باتیر.
تولکو گلیر. دووشانی قویونون تکینده
گؤروب دئییر: «آی آخماق، سن
دوشونجه‌سیز ایش گؤرموسن. قویویا

دوشمکدن قاباق اوردان نئجه چیخا جاغین
باره ده دوشونمه لی ایدین».

آسلان و سیچان

گونشین قیزمار چاغیندا، آسلان ماغارا یا
گیریر. کؤلگه لیکده دینجلمکدن اؤترو یئر
تاپیب اوزانیر. بو وقت اوزریندن بیر سیچان
سیچراییب گئچیر.

حادثه دن اوقاتی تلخ اولموش آسلان درحال
یئریندن قالخیر، قورخاق بیر نظرله اطرافینا
بویلانیر.

بونو گؤرن تولکو باخیب آلتدان-آلتدان
گولور.

آسلان تولکویه دئییر: «من سیچاندان
قورخمادیم. منه او آر گلیر کی، ضعیف بیر
سیچان حیوانلارین پادشاهی نین اوزریندن
سیچراییر.

قورد

قوردا دئدىلر: «گل سنى قويونا يوللاياق!»

باشلادى آغلاماغا.

دئدىلر: «داھا نىيە آغلىرسان؟»

دئدى: «قورخورام يالان اولالا».